ק"ק בית אברהם - חבורת עיון
ניסן תש"פ - תנחום כהן

הסיבה בד' כוסות

פסחים (קח.)

לחזור: **משנה** פסחים (צט:)

גמרא פסחים (קח.), "ואפילו ... אידי ואידי בעו הסיבה"

כעת נעיין רק בספק הגמרא לענין איזה כוסות חייבין בהסיבה -

- מה תמוה במסקנת הגמרא?

ר"ן הכא (כג. בדפי הרי"ף, ד"ה והשתא) *

- מה היה קשה לו? וכמה תירוצים נזכרו בדבריו?
- האם ניחא ליה לר"ן בתירוצו הראשון? למה, או למה לא?
    - ○ בכדי לענות ולהשיב על זה, כמובן שעליך להתבונן - במה יפה כחו של כל תירוץ?

[**גמרא** ביצה (ג:), לפחות "הוי דבר שיש ... באלף לא בטיל", וב**רש"י**]

ר"ן מגילה (סוף ב. בדפה"ר, ריש ד"ה ולענין), עד "... קורא בראשון ופטור בשני" **

- איך קשורים דברי הר"ן בב' המקומות זה לזה?

[**רמב"ם** הל' מגילה (פרק א' הל' י"א), וב**משנה למלך** שם (לפחות ד"ה עיר וד"ה אך); **קהלות יעקב** ברכות (סוף סי' א')]

---

* **ר"ן** פסחים (כג. בדפי הרי"ף)

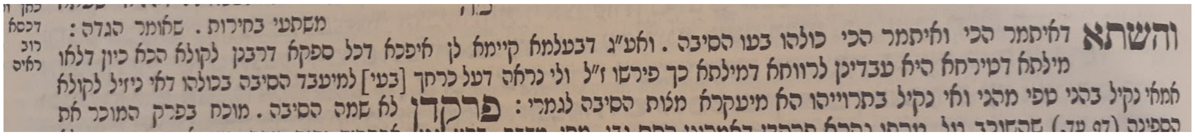

משתעי בחירות. שאומר הגדה:

והשתא דאיתמר הכי ואיתמר הכי כולהו בעו הסיבה. ואע"ג דבעלמא קיימא לן איפכא דכל ספקא דרבנן לקולא הכא כיון דלאו מילתא דטירחא היא עבדינן לרווחא דמילתא כך פירשו ז"ל ולי נראה דעל כרחך [בעי] למיעבד הסיבה בכולהו דאי כייל לקולא אמאי נקיל בהני טפי מהני ואי נקיל בתרווייהו הא מיעקרא מצות הסיבה לגמרי: פרקדן לא שמה הסיבה. מוכח בפרק המוכר את הספינה (דף עד.)

** **ר"ן** מגילה (ב. בדפי הרי"ף)

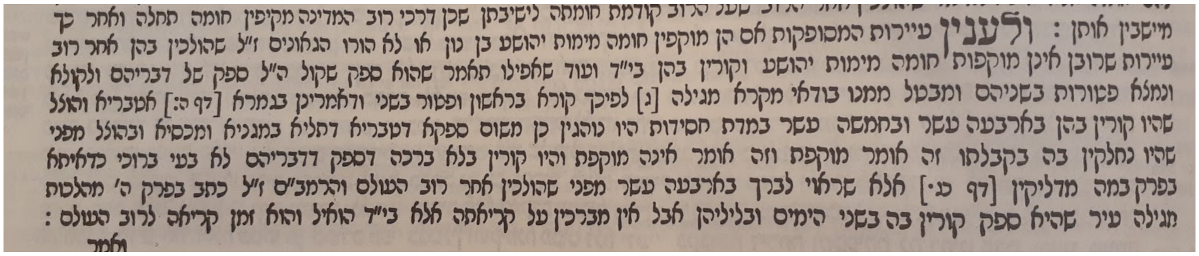

קודמת חומתה לישיבתן שכן דרכי רוב המדינה מקיפין חומה תחלה ואחר כך מישבין אותן: ולענין עיירות המסופקות אם הן מוקפין חומה מימות יהושע בן נון או לא הורו הגאונים ז"ל שהולכין בהן אחר רוב עיירות שרובן אינן מוקפות חומה מימות יהושע וקורין בהן בי"ד ועוד שאפילו תאמר שהוא ספק שקול ה"ל ספק של דבריהם ולקולא ונמלא פטורות בשניהם ומבטל ממנו בודאי מקרא מגילה [ג] לפיכך קורא בראשון ופטור בשני ואמרינן בגמרא [דף ה:] אטבריא והואל שהיו קורין בהן בארבעה עשר ובחמשה עשר במדת חסידות היו נוהגין כן משום ספקא דטבריא דתליא במגניא ומכסיא ובהואל מפני שהיו נחלקין בה בקבלתו זה אומר מוקפת וזה אומר אינה מוקפת והיו קורין בלא ברכה דספק דדבריהם לא בעי ברוכי כדאיתא בפרק במה מדליקין [דף כג.] אלא שראוי לברך בארבעה עשר מפני שהולכין אחר רוב העולם והרמב"ם ז"ל כתב בפרק ה' מהלכות מגילה עיר שהיא ספק קורין בה בשני הימים ובליליהן אבל אין מברכין על קריאתה אלא בי"ד הואיל והוא זמן קריאה לרוב העולם: